

הזדמנויות בלמידה מקוונת למידה שיתופית

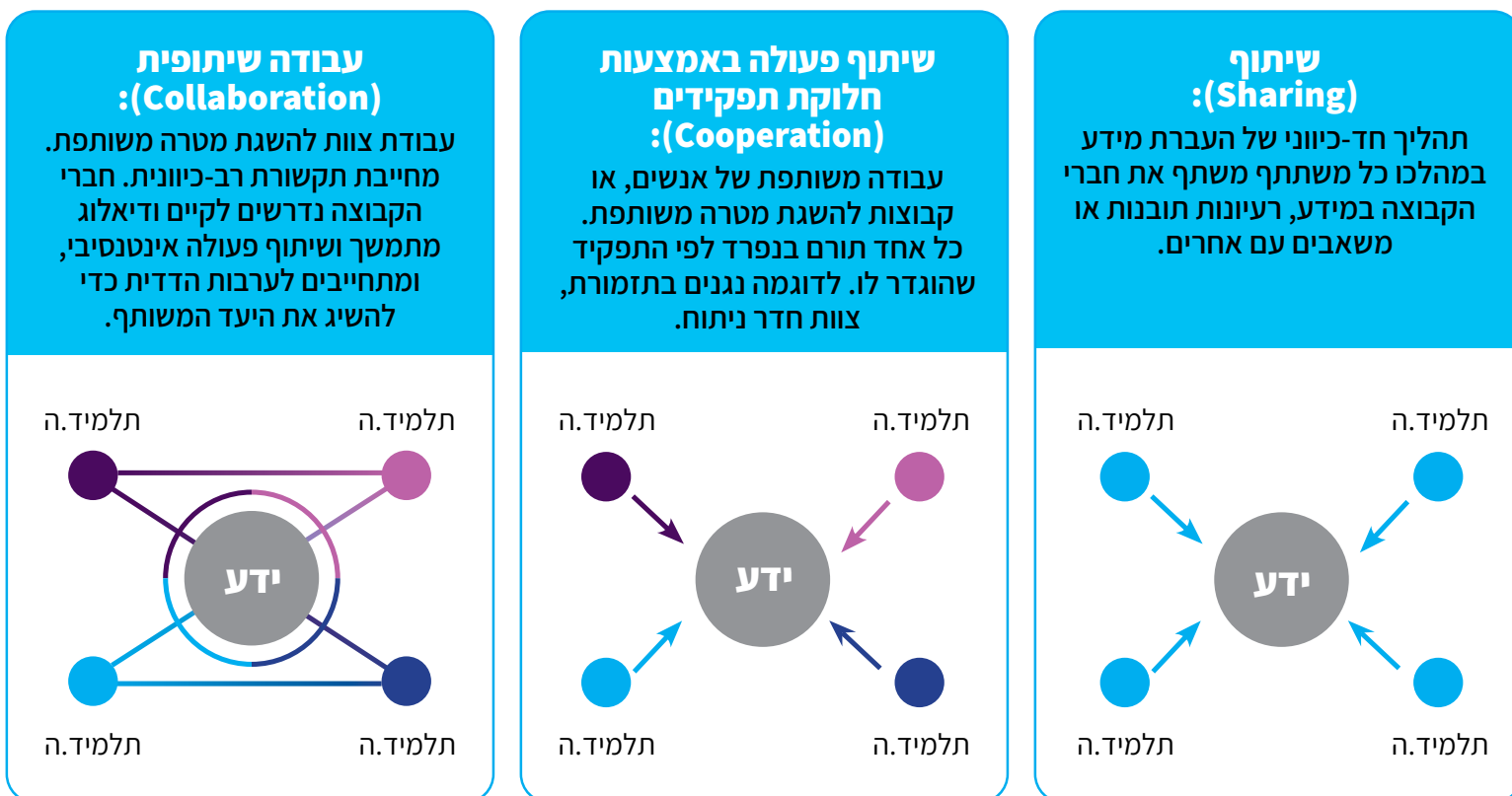
כתיבה ופיתוח: ד"ר סיגל בן עמרם, גילי רון, ד"ר אסף שטיין

גם מחוץ לשגרה טמונה הזדמנות ללמידה מעמיקה

מצב החירום הנוכחי חייב בתי ספר רבים לעבור ללמידה מקוונת בהיקף משתנה. על אף האתגרים הידועים (מתקופת משבר הקורונה) ביישום למידה מרחוק, אנו יודעים כי מעבר ללמידה מרחוק מאפשר למורה לצאת משגרת ההוראה הפרונטלית. יתרון מרכזי במעבר ללמידה מתוקשבת הוא מתן האפשרות לכל תלמידה ותלמיד לבוא לידי ביטוי ולתרום להבניית הידע במהלך השיעור או כחלק מרצף של שיעורים סביב נושא אחד. במסמך זה נציג מהי למידה שיתופית (שלוש רמות לפי הספרות המחקרית), ונצרך דוגמה ליישום רמות השיתוף ברצף של מערכי שיעור.

1. מהם סוגי הלמידה השיתופית?

נהוג להתייחס ללמידה שיתופית כתהליך התורם להבניית הידע של כלל התלמידים והמורה וכתהליך שמתרחש בשלוש רמות עומק שונות^{1,2}: **שיתוף (Sharing)**, **שיתוף פעולה (Cooperation)**, **עבודה שיתופית (Collaboration)**, ובקצרה: S.C.C. רמות אלו מומחשות באיור הבא:

2. איך ניישם רמות שונות של שיתופיות בהוראה המקוונת?

כדי ליישם בשיעור שיתוף על רמותיו השונות מוצע לחשוב על רמות השיתוף כחלק מתהליך למידה הנמשך מספר שיעורים וכן לתכנן משימת הערכה מסכמת שתשקף את תהליך העבודה ותחייב השתתפות וביטוי מצד כל התלמידים. בעמוד הבא, נציג אפשרות ליישום שיתופיות בלמידה במהלך חמישה שיעורים.

תרגיל אישי ליישום ורפלקציה

התבוננו. ברצף של שניים-שלושה מערכי שיעור שהכנתם. וסווגו אילו רמות שיתופיות מופיעים במהלך השיעור לצד משימות התלמידים שמלוות את השיעור (שיעורי בית, עבודות, או תרגילים ליישום במהלך השיעור).

1 Salmons, J. E. (2008). Taxonomy of collaborative e-learning. In Encyclopedia of information technology curriculum integration (pp. 839-846). IGI Global.

2 מוטולה, א', אסף, מ'. (2019). למידה שיתופית בסביבה מתוקשבת. לקסי קיי, 12.

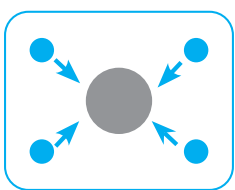
הזדמנויות בלמידה מקוונת למידה שיתופית

3. דוגמה: תוכנית לחמישה שיעורים המשלבים למידה שיתופית בצורה סינכרונית וא-סינכרונית לכיתה ד' בנושא משלים וסיפורי עמים. ניתן להחליף את נושא הלימוד בנושאים אחרים מתחומי דעת שונים

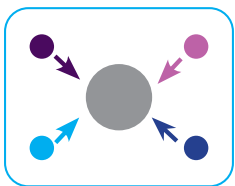
בדוגמה הנוכחית מוצע רצף של כמה שיעורים המדגים רמות שונות של שיתופיות. בלמידה מקוונת מומלץ לשלב בין מפגשים סינכרוניים ללמידה עצמאית א-סינכרונית.

שיעור 1 (סינכרוני):

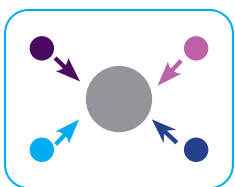
הצגת הנושא - משלים וסיפורי עמים. דיון על מאפיינים ודוגמאות. קריאת משל או סיפור עם נבחר וניתוח המבנה והמסר שלו. מתן הנחיות מדויקות לפעילות א-סינכרונית, כולל הדרכה כיצד עובדים בלוח שיתופי. (למידה ברמת שיתוף)

שיעור 2 (א-סינכרוני):

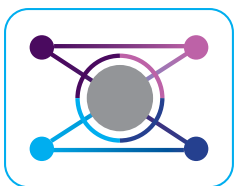
חלוקה לקבוצות לפי סיפור או משל. בקבוצה לכל אחד מהתלמידים יש משימה: קריאה וסיכום של משל או סיפור עם אחר, יצירת דגם המבוסס על דמויות מתוך הטקסט, עריכת ראיון עם קרוב משפחה על המשל וכתביבת התרשמותו. (שיתוף פעולה באמצעות חלוקת תפקידים)

שיעור 3 (סינכרוני):

חלוקה לקבוצות (חדרים). התלמידים בקבוצה מציגים זה לזה את התוצרים שלהם. כל תלמידה כותבת תגובה בלוח השיתופי לאחד התוצרים. מתן הנחיות מדויקות לפעילות קבוצתית א-סינכרונית. (שיתוף פעולה באמצעות חלוקת תפקידים)

שיעור 4 (א-סינכרוני) פעילות יצירתית:

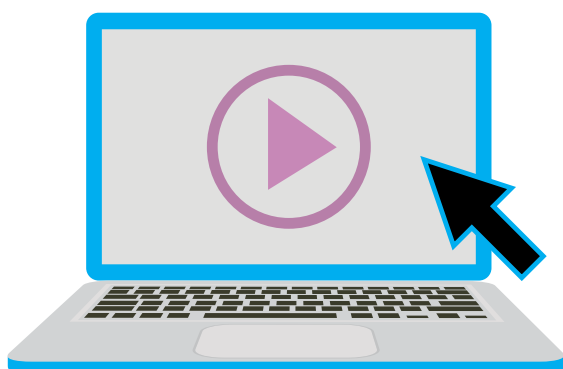
כתיבת משל מקורי או המחזה של סיפור עם בקבוצות (יש לאפשר לתלמידים להיפגש באופן מקוון ולהשתמש בכלים שיתופיים כגון מסמך או מצגת שיתופית) (עבודה שיתופית)

שיעור 5 (סינכרוני):

הצגת המשלים והמחזות שנכתבו על ידי הקבוצות - סיכום ומשוב.

למידה א-סינכרונית (בלתי מסונכרנת)

צורת למידה שבה לא מתקיימת תקשורת ישירה בין המורה ללומדים בזמן נתון ולכן לא ניתן לקיים שיח בעל פה, או לתת משוב מיידי. המפגש והשיח מתבצעים באינטרנט באמצעות קבוצות דיון, קבוצות ברשת החברתית, לוחות שיתופיים ועוד. המורה זמין/ה לשאלות והנחיה בפורום, צ'אט או דוא"ל. יש להדריך את הלומדים בשימוש בכלים הדיגיטליים בהם נעשה שימוש בשיעורים.

למידה סינכרונית

צורת למידה בה הלומדים והמלמדים נפגשים בזמן נתון. בלמידה מרחוק המפגש מתקיים באופן מקוון (Online), באמצעות תוכנת ועידת וידאו רב כיוונית כגון: Zoom, Google meet, Teams.

